

Entrevista a Antoni Pérez

“Guerra és l'esquerra del PSOE”

Fou l'ideòleg d'un sector esquerrà dels CC. Fou polèmic i contundent. Fou cristià i socialista. Encara se'n considera. Antoni Pérez és, potser, el supervivent d'ell mateix, d'una visió política que no va trobar al PSC tot l'espanyolisme revolucionari que buscava.

Antoni Pérez, petit i rabassut tot ell, la història el situa com a l'ideòleg de la conversió *roja* d'un petit grup de catòlics nacionalistes, *Cristians Catalans*, els CC. Nascuts sota els auspicis de l'abat Escarré, marcats pel guiatge de Raimon Galí, i recordats pel paper posterior d'un Pujol que seguiria altres viaranys, la influència d'Antoni Pérez —i el seu *programa*— generaria un decantament cap a un model *socialista* i uns deixebles orgànics que, anys després, es dispersarien de retorn a la privacitat o en la maquinària del PSC: Carles Monner, Eduard Castellet, Joan Rion, Joan Anton Benach, Xavier Muñoz, Josep M. Novell... Pérez és tant el *tercer home* dels CC com la clau per entendre un corrent intel·lectual —discret però existent— que, als Països Catalans, “una realitat històricament superada”, ha estat sempre belligerant contra el nacionalisme. Però hi ha en les paraules d'aquest home *d'idees i d'acció* una altra dimensió, no precisament desconeguda ni passada, que, lluny del llast de “la politiqueria que es fa ara”, li permet *endinyar* conceptes altament polèmics que han marcat el pensament d'organitzacions polítiques que ara governen i que, per tant, manegen sobre el terreny molts dels conceptes que Pérez exposa.

—En la perspectiva sociològica no m'interessa ni l'“imperio hacia dios” ni els almogàvers. Em sento lligat a Espanya perquè és el país dins el qual tinc una posició històrico-social determinada i dins aquest mateix país estic en un altre país que té unes peculiaritats concretes. A mi, que la Constitució em digui que el català és la llengua pròpia de Catalunya i que també és oficial el castellà crec que és incompreensible, perquè la llengua pròpia de Catalunya és la llengua pròpia de la societat catalana i, en aquesta, es parla català i castellà.

—En un pla sociolingüístic, els experi-

“Entre CIU i PSC, sempre es millor el PSC”.

ments bilingües han acabat sempre amb el predomini d'una o altra llengua. Els flamencs, per exemple.

—Sí, a Pujol aquest tema també li preocupava molt. Però tot això depèn, més que de la sociolingüística, de la psicolingüística. Hi ha la part d'intersubjectivitat entre els qui empren una llengua o l'altra. Jo ho sento molt però aquí la capacitat

d'obertura, d'acolliment espontani és molt més difícil. Aquest no-interès per l'altre, dialèctic i directe, no es pot solucionar per decret, amb immersions forçades. Això tanca més. Jo mateix, als meus nets, els parlo totalment en castellà per defensar aquesta llengua ja que l'escola és tota en català.

—¿I la normalització lingüística?

—La llengua està després dels homes. Si aquí hi ha una persona que no vol parlar català s'ha d'acceptar. Allà ell. Tota llengua és funcional.

—Però, de fet, una visió d'estat, present o futura, és sempre monolingüe.

—No crec que hi hagi d'haver cap tipus de pressió política o psicològica per determinar la llengua que es parla.

—Llavors, ¿les opcions independentistes trenquen la coexistència social a Catalunya?

—Mentre una persona, contra tot el que jo penso, i sento, cregui que Catalunya

jectivismes nacionalistes. I ha de ser respectat per tothom però no es pot forçar un to denunciatori ni violent. Que es treballi per la independència de Catalunya em sembla molt bé, ara jo votaré el camp a Extremadura la mar de tranquil. Tampoc oposaré cap resistència. Ara mateix, tinc un conegut aquí, un parent, que se'n va anar a viure a Madrid per això de l'escola. En vista que a la filla li fan tot en català, s'ha empenyat i se'n va a viure a Madrid. Jo, si veiés Catalunya independent, enlloc d'anar-me'n sis mesos i tornar —com faig ara— me n'aniria per sem-

—Exacte, jo potser hauria pogut militar al PSC. En alguns moments, vaig pensar de fer-me'n però aquest nacionalisme *ligh*, aquella idea d'un catalanisme que no fos nacionalista que vam intentar definir a dins els CC, el PSC no l'ha sabut mantenir. El PSC portà a un programa de TV un senador deplorable que feia un cant al xarnego agrait. Que aquest home digui tot el que vulgui...

—¿Però que no ho digui al PSC?

—¡És clar! Quan podia aparèixer una gent que podia haver-hi donat un tomb, n'apareix una altre que... No ho sé, mira jo salvaria, per exemple, abans un Maragall que un Obiols. Però aquestes són qüestions anecdòtiques. A part que jo, com un grup de gent, els que hem estat marxians sense ser marxistes, discrepem de la concepció d'una democràcia formal. El problema és més gruixut. La castració de tot pensament revolucionari dins el marxisme ortodox ha estat tan fenomenal que la fallida tècnica de les burocràcies de l'Est ha portat a una fallida política, a la no-alternativa al estalinisme com a interpretació del marxisme.

—¿Llavors, el PSOE és l'encarregat de fer la revolució burgesa a l'estat espanyol?

—Atesa la base sociològica existent, real, despolititzada. Atès el fruit de vint anys de cultura de masses neocapitalista. Atesa la mentalitat creada per aquest tipus de cultura, jo diria que el mal menor —políticament i humanament parlant— és que governi el PSOE. Ara, ¿què vol dir socialdemocràcia? Això és un altre tema. El PSOE no és la socialdemocràcia. Una perspectiva revolucionària pot integrar estratègicament una fase de socialdemocràcia. Ara, si no hi ha perspectiva revolucionària el que queda no és mai socialdemocràcia. El pragmatisme ha devorat l'objectiu ideològic, la socialdemocràcia s'ha quedat a dins mateix de les estructures del sistema i, aleshores, és un mal menor que no té res a veure amb l'horitzó revolucionari de transformació del capitalisme. Això ha passat a tot Europa, el pragmatisme ha acabat esdevenint una nova ideologia del manar per manar.

—Alguns ex-membres dels CC, que no han acabat sent pujolistes, l'han acusat de manca de consciència nacional.

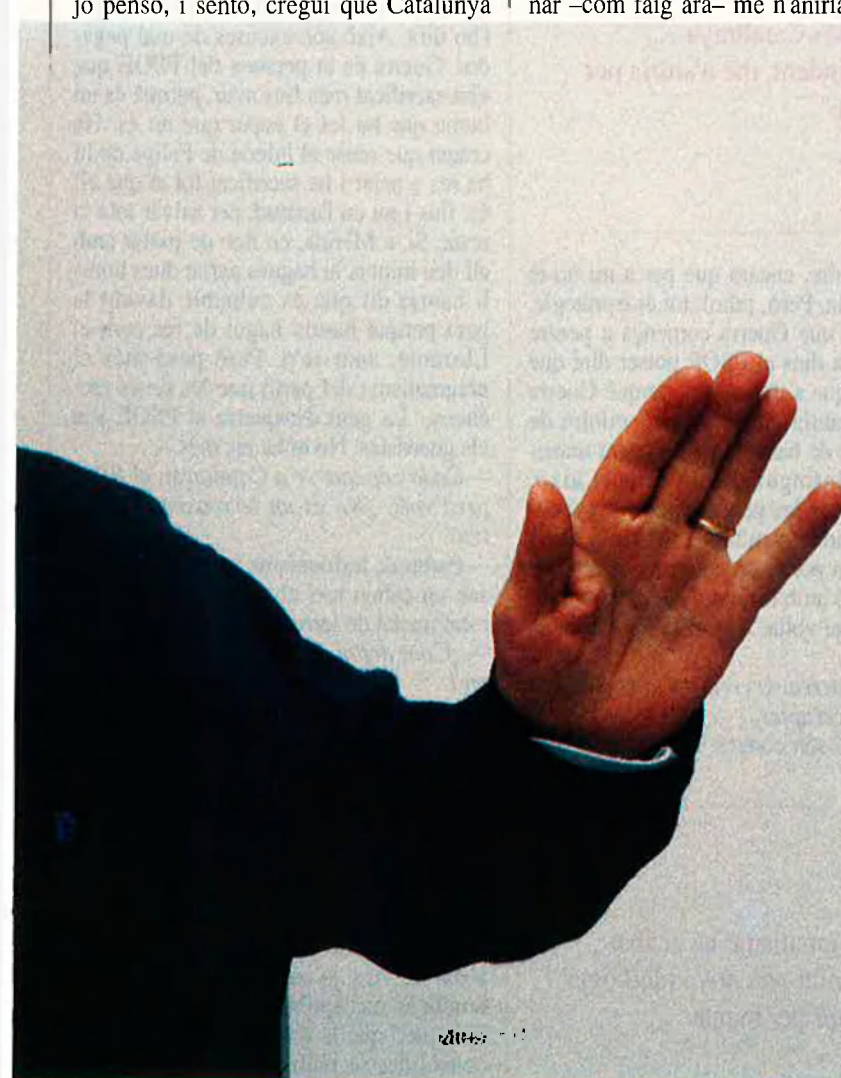
— Jo n'he estat mancat sempre, i continuo sense tenir-ne. I potser explica una mica el meu allunyament de l'activitat política, a part del que vam intentar fer una sèrie de grups de socialistes revolucionaris fins pràcticament el 78. Jo em

ha de ser independent, això ho considero normal. Ara, el que crec que és estúpid és voler imposar res. Igual que jo no exerceixo cap violència sobre ningú i em limito a escriure sobre Robespierre, si vaig a Extremadura dic que votin el PSOE. No m'escandalitzen els independentistes perquè, més que de sociolingüística o sociologia, es tracta de sub-

pre. Tornaria com un foraster. Però, compte, ho trobaria normal si s'hi arribés per un referèndum i hi hagués un 70% de vots a favor. Ara, si hi ha un 52% i un 48% seria una exageració, ja que hi hauria una minoria majoritària que caldria tenir en compte

—¿Abona la teoria que el PSC es troba acomplexat pel nacionalisme?

JORDI MORERA

vaig trobar que el partit més pròxim ideològicament, el PSC, també era nacionalista. Més vergonyant, sí, però jo continuo sent no-nacionalista català, no-nacionalista espanyol, no-nacionalista de res. Continuo creient que el nacionalisme és una inflació del fenomen nacional, i una inflació catastròfica des de qualsevol perspectiva socialista o llibertària.

—*S'ha comentat que vostè milita al PSOE, al seu poble d'Extremadura.*

—¿Qui ho ha dit això? Naturalment, sense ser del PSOE, perquè no ho sóc, quan arriben les eleccions demano a tothom que voti el PSOE. Jo, allà, considero que, en no haver-hi un grup socialista revolucionari coherent, com una *democràcia proletària* dels anys 60 a Itàlia, i havent-hi sols *Izquierda Unida*, que no sap el que vol, i el *Partido Popular* està molt clara l'elecció. Quan la gent perdi la por, la dreta no guanyarà mai més. Si no votessin el PSOE serien imbècils. L'ajuntament del meu poble ha canviat de dalt a baix, en positiu, com és lògic. Ara, com és natural, no puc estar d'acord amb el PSOE i per això no estic enlloc.

—*Però el PSOE ha posat en pràctica un neo-nacionalisme espanyol.*

—En aquest aspecte, la diferència és que hi ha qui ho viu a un objectivament i hi ha qui es mou en el subjectivisme nacionalista. Aquesta nació d'Espanya, per a la gent i per al PSOE, és una cosa normal. Un procés històric pel qual s'ha arribat a una nació, i aquesta nació té un estat com tenen totes les nacions. La consciència que aquest estat no és unitari ni centralista també hi és al PSOE, però, d'adonar-se que Espanya no pot ser un estat unitari a creure que aquest país es pot compondre de nacions que tenen el seu estat, la gent del PSOE no ho veu. I jo, objectivament, tampoc ho veig. Per a mi, aquells estats que són el fruit d'un procés no es poden dividir en petits estats, seria tornar enrere i és, des del punt de vista històric, una bestiesa.

—*¿Li sembla raonable parlar de nació de nacions?*

—És un plantejament tràgic. Espanya està format de sistemes completament diferents que, al mateix temps que han generat interrelacions tan fortes que creen un estat-nació, han estat compatibles amb unes classes agrícoles i industrials que s'han posat d'acord per explotar una població. I s'ha creat una societat espanyola *per se*, que fa que no es pugui parlar de nacions específiques, sinó relligades a un projecte global i faria falta una solidaritat entre les nacions que donés a aquesta na-

ció de nacions un valor social superior. El *café para todos* és la resposta falsa i substitutòria a la necessitat de concretar llaços més sòlids entre les nacions d'Espanya.

—*¿A Catalunya també s'hauria de votar PSOE?*

—Entre CIU i el PSC, sempre és millor el PSC. Alguns llibertaris amics no ho

"Si veiés Catalunya independent, me n'aniria per sempre"

entenen gaire, encara que per a mi no té importància. Però, ¡alto!, tot és estratègic. Si jo veig que Guerra comença a perdre posicions a dins el PSOE potser diré que no votin, que s'abstinguin, perquè Guerra era la garantia perquè aquell mínim de socialisme de base, lligat a la gent mateixa, es mantingui. Jo ho he vist això. L'any 89, per les generals, es va organitzar a Mèrida un míting i va venir. Cada poble hi va portar un autocar i es produïa una relació amb la gent que s'entenia, que sabia el que volia. Ara, si Guerra desapareix...

—*Però Guerra va crear un cert sistema de clans corruptes...*

—Tot això són conyes. Ho diuen alguns

"El pragmatisme ha acabat esdevenint una nova ideologia de manar per manar"

que li perden el respecte. Si la pèrdua d'influència de Guerra es converteix en una cosa estructural, si desapareix, tots aquests vots d'Extremadura i d'Andalusia —et puc dir un 40%— desapareixen amb ell.

—*¿Guerra defensava els interessos d'andalusos i extremenys a Madrid?*

—Parla el llenguatge de la gent que ha

conegut.

—*Però a Catalunya, el PSC troba que Guerra parla un llenguatge que no connecta amb el país.*

—No, perquè si tu parlessis amb ell t'adonaries que el problema de Catalunya l'entén perfectament mentre no hi hagi una nació independent.

—*Vaja, per les seves declaracions públiques sembla...*

—No senyor, en totes les qüestions econòmiques és qui ha estat més obert, quan la LOAPA va ser el primer que va fer-la retirar. Pregunta-li-ho al Lluch, que t'ho dirà. Això són excuses de mal pagador. Guerra és la persona del PSOE que s'ha sacrificat més fins avui, perquè és un home que ha fet el paper que no és. Ha cregut que sense el liderat de Felipe no hi ha res a pelar i ha sacrificat tot el que ell és, fins i tot en l'actitud, per salvar tota la resta. Si, a Mèrida, en lloc de parlar amb ell deu minuts hi hagués parlat dues hores li hauria dit que és culpable davant la gent perquè hauria hagut de fer com el Llorente, anar-se'n. Però pesa més el pragmatisme del partit que les seves creences. La gent d'esquerra al PSOE són els guerristes. No hi ha res més.

—*Cada cop que ve a Catalunya, el PSC perd vots. ¿No és un lerrouxista, Guerra?*

—Parlar de lerrouxisme ha esdevingut un sac on caben tots els gats. Jo mateix he estat tractat de lerrouxista.

—*¿Com definiria, doncs, el lerrouxisme?*

—Té dues dimensions. Una, per a la gent no nacionalista catalana. Per a la gent espanyola normal és un populisme totalment fals a l'estil de *Preñad a las monjas*, però, des de la hipersensibilització nacionalista, és l'individu que intenta portar la massa del poble cap a una política que ignora la problemàtica real del país català. I acusar Guerra de lerrouxista és absurde. Ara, jo crec que una societat bilingüe és susceptible de tenir una cultura bilingüe i que la homogeneïtat cívica pot consolidar-se malgrat que hi hagi dues llengües, llavors ¿això és lerrouxisme?

Antoni Pérez discorsejà sobre el buit. Aquest és el seu valor. Lluny del retir "nihilista" en què s'ha situat, sura la coherència del socialista —"marxià, no marxista"— que s'atreveix a dir allò que ni alguns dels seus voldria escoltar. Aquest és un silenci ambigu. Perplex militant del vot útil, Pérez exerceix —en soledat, almenys reconeguda— la condició de jacobí. Espanyol a Catalunya.

Oriol Malló